

## **Informacja dotycząca stanu prawnego w Polsce regulującego pobieranie komórek, tkanek i narządów od zmarłych osób w celu ich przeszczepienia.**

W związku z realizacją petycji w sprawie zwiększenia świadomości prawnej dotyczącej transplantacji wśród lokalnej społeczności przedstawiamy informację nt. Obecnego stanu prawnego w Polsce regulującego pobieranie komórek, tkanek i narządów od zmarłych osób w celu ich przeszczepienia.

Transplantacja dla wielu pacjentów stanowi jedyną szansę na przeżycie. Narządy w wielu przypadkach są pobierane od dawców po ich śmierci.

Jak zostać dawcą pośmiertnym?

W Polsce w przypadku stwierdzenia zgonu obowiązuje zasada domniemanej zgody, zgodnie z którą, w przypadku braku wyrażenia sprzeciwu za życia wobec dawstwa narządów, osoba zmarła zostaje uznana za potencjalnego dawcę narządu.

Obowiązująca w Polsce zasada domniemanej zgody wskazuje, że każda osoba dorosła jest potencjalnym dawcą po śmierci. Oznacza to, że po osiągnięciu pełnoletności nie trzeba składać żadnych oświadczeń woli- w przypadku małoletniego lub innej osoby, która nie ma pełnej zdolności do czynności prawnej o zgodę na pobranie organów musi zostać zapytany przedstawiciel ustawowy.

Mimo braku wymagań dotyczących zgody na pobranie narządów po śmierci, wiele osób rejestruje się w bazie dawców lub nosi ze sobą karty oraz oświadczenia woli. Informacje te mają jednak charakter czysto informacyjny i nie zwalniają lekarza z obowiązku sprawdzenia, czy dana osoba nie wyraziła sprzeciwu w sprawie możliwości pobrania od niej narządów.

Pobrania komórek, tkanek lub narządów ze zwłok ludzkich w celu ich przeszczepionej lub pobrania komórek lub tkanek w celu ich zastosowania a ludzi można dokonać, jeżeli osoba zmarła nie wyraziła za życia sprzeciwu – art. 5 ust. 1 Ustawy z 1 lipca dnia 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów ( Dz. U. z 2020 r. poz.2134).

Zgodnie z prawem, każda pełnoletnia osoba, małoletni powyżej lat szesnastu a także przedstawiciel ustawowy ma prawo nie zgodzić się na pośmiertne pobranie organów.

Sprzeciw wyraża się w formie:

- 1) wpisu w Centralnym Rejestrze Sprzeciwów na pobranie komórek, tkanek i narządów ze zwłok ludzkich,
- 2) oświadczenia pisemnego zaopatrzonego we własnoręczny podpis,
- 3) oświadczenia ustnego złożonego w obecności dwóch świadków, pisemnie przez nich potwierdzonego.

**Poinformujmy swoich bliskich o swojej decyzji! Jakakolwiek by ona nie była.**

Prawo nie daje uprawnień rodzinie do decydowania o pobieraniu bądź nie pobieraniu cudzych komórek, tkanek i narządów w celu ich przeszczepienia innej osobie. Bliscy tylko informują personel medyczny o tym, czy zmarły wyraził za życia sprzeciw na pośmiertne pobranie od niego narządów.

W 2021 roku w Polsce najmłodszy dawca miał 1,5 roku, a najstarszy 79 lat. W 2021 roku w Polsce przeprowadzono 1274 przeszczepy narządów, którymi dawcami były osoby zmarłe.

Na dzień 28 lutego 2023 roku na przeszczepienie narządu oczekiwało w naszym kraju 1887 osób (źródło danych: Poltransplant).

**Decyzja o (nie)oddaniu po śmierci swoich narządów należy do każdego z nas.**

**Pośmiertne oddanie narządów jest ostatnim, najcenniejszym darem, jaki człowiek może ofiarować drugiemu człowiekowi.**

Petycja zamieszczona na podstawie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. poz.1105).  
Nazwisko autora/wnioskodawcy znane redakcji.